



**KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET**

GDF SUEZ E&P Norge
Postboks 242
4066 Stavanger

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Att: Wenche Rosengren Helland

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Dato: 31.03.2011

Vår ref.: 2009/868-18 405.14

Deres ref.:

Saksbehandler: Mathilde Juel Lind, telefon: 22573669

Vedtak om godkjenning av rapportering om kvotepliktig utslipp i 2010 og pålegg om oppfølging på Gjøfältet

Klif kontrollerer og godkjenner de kvotepliktige virksomhetenes rapportering av CO₂-utslipp. Vi har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge til grunn innrapporterte utslippstall når kvoteplikten skal gjøres opp innen 30. april 2011. GDF Suez har i 2010 hatt et kvotepliktig utslipp på 49 371 tonn CO₂ på Gjøa.

Dersom GDF Suez skal trekke fra nitrogen i fakkalgass må det snarest søkes om endring av tillatelsen for de kildestrømmene det er relevant.

Vedtaket om godkjenning av rapport og fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

1. Sakens bakgrunn

Vi viser til utslippsrapport innlevert 28. februar 2011.

Kvotepliktige virksomheter skal rapportere sine utslipp av CO₂ innen 1. mars året etter at utslippene fant sted. Dette følger av lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) § 16 første ledd og tillatelse til kvotepliktige utslipp av klimagasser av 7. desember 2010. Nærmere regler om rapporteringen, herunder regler om hva som skal rapporteres og hvordan utslippene skal beregnes eller måles, er gitt i forskrift 23. desember 2004 nr. 1851 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) kapittel 2 med vedlegg.

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp, i henhold til klimakvoteloven § 17.

2. Klifs vurdering

Overholdelse av fristen for innlevering av utslippsrapport

GDF Suez E&P Norge (GDF Suez) sendte inn utslippsrapport for bedrifter med kvotepliktige utslipp av CO₂ den 28. februar 2011, som er innen fristen.

Vurdering av kvotepliktige CO₂-utslipp

Kvoteplikt

Gjøafeltet startet opp i oktober 2010. Kvoteplikten for GDF Suez Gjøa er knyttet til bedriftens energianlegg. For en nærmere presisering av kvotepliktens omfang vises det til bedriftens tillatelse til kvotepliktige utslipp, sist endret 7. desember 2010.

Kilder til kvotepliktige utslipp

Bedriften har i 2010 hatt kvotepliktige utslipp fra følgende kildestrømmer:

- 1 Fakkalgass (høytrykksfakkel (HP))
- 2 Fakkalgass (lavtrykksfakkel (LP))
- 3 Brenngass
- 4 Diesel

Vurdering av aktivitetsdata

GDF SUEZ har rapportert aktivitetsdata og usikkerhet i beregning av aktivitetsdata for Gjøa. De rapporterte dataene fremgår i tabellen nedenfor. Der fremgår også kravet til usikkerhet i beregning av aktivitetsdata som er stilt i tillatelsen.

Kildestrømnr	Kildestrøm	Aktivitetsdata	Usikkerhetskrav	Rapportert usikkerhet
1	Fakkalgass (HP)	9 468 299 Sm ³	7,5 %	5 %
2	Fakkalgass (LP)	2 566 479 Sm ³	7,5 %	5 %
3	Brenngass	3 656 881 Sm ³	1,5 %	0,8 %
4	Diesel	527 tonn	2,5 %	1,5 %

Kildestrøm 1 og 2 (fakkalgass)

For bestemmelse av aktivitetsdata for fakkalgass på Gjøafeltet benytter GDF Suez énstråle ultralydmålere. Gjøafeltet har akkurat startet opp og har faklet gass i tre måneder (fra og med oktober 2010).

GDF Suez viser i kvoterapporten for 2010 til usikkerhetsberegninger utført av FMC Kongsberg Metering AS. Usikkerheten i måleutstyret er oppgitt å være 5 prosent og GDF SUEZ har oppgitt denne i rapportering av usikkerhet i aktivitetsdata for fakkalgass kildestrømmer.. Forutsetningene for denne usikkerheten er at måleutstyret ikke har hatt avvik som har påvirket måleverdiene i nevneverdig grad. Med avvik menes her gjennomstrømninger utenfor måleutstyrets operasjonsområde, utfall av måleutstyr og andre hendelser som påvirker beregning av aktivitetsdata. Et eksempel på et vesentlig avvik kan være om måleren i store deler av driftstiden opererer utenfor det ideelle

måleområdet. Usikkerhetsbidraget fra en slik situasjon skal da inkluderes i den rapporterte usikkerheten å være en del av usikkerhetsberegningene.

Virksomheten må ha et opplegg for å følge opp målesystemet over året, og som fanger opp alle forhold som kan påvirke målingene. I forbindelse med årsrapporteringen må en kompetent person med lokal kjennskap til aktuell installasjon, gjøre en kvalifisert vurdering av om det har vært avvik/hendelser i løpet av året som vil kunne ha et signifikant bidrag til måleusikkerhet. Innrapportert usikkerhet i aktivitetsdata for de ulike årene vil imidlertid kunne være den samme, dersom det konkluderes med at det i løpet av året ikke har vært avvik med signifikant bidrag til måleusikkerheten. Dette må i så fall særskilt presiseres i årsrapporten.

Klif legger til grunn at det ikke har vært hendelser og avvik som gir signifikant bidrag til usikkerheten i denne perioden. Vi påpeker imidlertid at det til neste års rapportering må redegjøres for om det har vært hendelser eller avvik som bidrar til måleusikkerheten for fakkell kildestrømmene.

Nitrogen fratrekk

Vi er kjent med at GDF Suez trekker fra nitrogen fra HP og LP fakkell på GjØa, jf søknad til OD datert 18. februar 2011. Klif er enig i at tilsatt nitrogen i fakkellgass i utgangspunktet ikke er kvotepliktig og dermed kan trekkes fra gasstrømmen. Det forutsetter imidlertid at virksomheten har god kontroll på fratrekke slik at fakkellmengden ikke underrapporteres og at usikkerheten i tillatelsen overholdes.

For rapportering av kvotepliktige utslipp i 2010 godtar vi fratrekk av nitrogen slik virksomheten har gjort det ved årets rapportering i henhold til søknad til OD av 18. februar. Klif varsler om at vi ved neste års rapportering forutsetter at kravene til usikkerhet ved beregning av aktivitetsdata for fakkellgass overholdes ved fratrekke av nitrogen, og at dette synliggjøres i rapporten. Vi understreker for ordens skyld at metoden og måleutstyr for beregning av aktivitetsdata må være i henhold til tillatelsen til kvotepliktige utslipp.

Det innebærer at dersom GDF Suez GjØa ønsker å fortsette å trekke fra nitrogen i fakkellgassen, må de snarest søke om endring av kvotetillatelsen. Nitrogen skal måles til den enkelte kildestrøm. En mulighet er å slå sammen flere kildestrømmer dersom nitrogen måles kun ett sted. Da må i så fall standardfaktor for fakkell benyttes i en slik sammenslått kildestrøm.

Kildestrøm 3 (brenngass)

For bestemmelse av aktivitetsdata for brenngass på GjØafeltet benytter GDF Suez trestråle ultralydmåler, hvor delkomponentene omfatter to temperaturmålere og en trykkmåler. Målecomputeren i ultralydmåleren får gassammensetning direkte fra online gasskromatograf (GC) og tettheten beregnes kontinuerlig.

GDF Suez GjØa viser til usikkerhetsberegningene utført av FMC Kongsberg Metering AS. Usikkerheten er beregnet til 0,8 prosent, som er innenfor kravet i kvotetillatelsen. Etter

Klifs vurdering er foreliggende dokumentasjon tilstrekkelig til å godtgjøre at GDF Suez Gjøa oppfylte kravet til usikkerhet på maksimalt 1,5 prosent i kildestrøm 3 (brenngass).

Kildestrøm 4 (diesel)

I bestemmelse av aktivitetsdata for diesel kan det synes som GDF Suez Gjøa beregner diesellageret for hver måned. I henhold til kvotetillatelsen datert 7. desember 2012 skal imidlertid diesellageret kun dokumenteres ved årets begynnelse og slutt. Det vil si at GDF Suez skal summere diesellageret ved årets begynnelse med diesel som bunkres på feltet gjennom året og deretter trekke fra diesellageret ved årets slutt. Diesel som bunkres på feltet skal måles ved bruk av fartøyenes måleutstyr, mens diesel ved årets begynnelse og slutt måles ved nivåmåler på dieseltank.

GDF Suez har benyttet en tetthet på 850 kg/Sm³ i beregningen av aktivitetsdata. Vi legger til grunn at GDF Suez har dokumentasjon for tetthetsverdien som er valgt. Vi vil påpeke at den mest korrekte metoden å beregne tetthet i levert diesel på, er ved å benytte tetthet i levert diesel fra de ulike lastene. Basert på det erfaringsgrunnlaget vi nå har med hensyn til variasjon i tetthet på diesel, har vi imidlertid besluttet at vi også kan akseptere at operatører benytter fast verdi for tetthet på 855 kg/Sm³. Dersom fast verdi benyttes, må det legges til et bidrag i usikkerhetsbudsjettet på 0,5 prosent.

GDF Suez rapporterer usikkerheten til aktivitetsdata for diesel til å være 1,5 prosent. Det er usikkert hvordan operatøren har kommet frem til dette. Klif tar imidlertid GDF Suez rapporterte usikkerhet til etterretning. Til neste års rapportering forventer vi at GDF Suez dokumenterer hvordan usikkerheten er fremkommet, jf 2-5. i klimakvoteforskriften.

Vurdering av faktorer

For kildestrøm 4 har bedriften, i tråd med tillatelsen, benyttet standard utslippsfaktor og standard oksidasjonsfaktor ved beregningen av det kvotepliktige utslippet.

For kildestrøm 1, 2 og 3 kreves det i tillatelsen at det benyttes bedriftsspesifikke utslippsfaktorer ved beregningen av det kvotepliktige utslippet. GDF Suez Gjøa har rapportert faktorer for disse kildestrømmene. De rapporterte dataene fremgår i tabellen nedenfor.

Kildestrømnr	Kildestrøm	Bedriftsspesifikk utslippsfaktor	Frekvens
1	Fakkelgass HP	0,002542 tonn CO ₂ /Sm ³	-
2	Fakkelgass LP	0,005814 tonn CO ₂ /Sm ³	-
3	Brenngass	0,002429 tonn CO ₂ /Sm ³	Kontinuerlig

Bedriften har lagt til grunn standard oksidasjonsfaktor på 1 ved beregning av utslippene fra kildestrømmene.

Kildestrøm 1 og 2 (fakkelgass)

For kildestrøm 1 og 2 har GDF Suez beregnet separate utslippsfaktorer for hver av de tre månedene det er faklet på Gjøa. Dette fordi forutsetninger, som gasskomposisjon, har vært

forskjellig grunnet spesielle forhold knyttet til oppstart av feltet. I beregning av utslippet er utslippsfaktorene multiplisert med aktivitetsdata i gjeldende måned.

Bedriften har, i tråd med tillatelsen, benyttet en egen beregningsmodell utarbeidet av Christian Michelsen Research (CMR) for november og desember. Modellen er lik for begge fakkeltgass-kildestrømmer, men tilpasses hver enkelt kildestrøm med hensyn til verdier for tung og lett gass (herunder innhold av nitrogen, CO₂ og H₂O). Modellen benytter akkumulert masse og akkumulert standard volum fra kildestrømmens ultralydmåler som inngangsverdier, og gir som resultat en strømningsveid utslippsfaktor. I oktober var gassen som ble faklet importert fra FLAGS (Far North Liquid Associated Gas System) og utslippsfaktoren for denne ble beregnet ved hjelp av målt gasskomposisjon.

I henhold til krav i klimavoteforskriften stilles det ikke et tallfestet krav til maksimal usikkerhet ved bruk av simuleringsmodell. Usikkerheten skal imidlertid beregnes og oppgis i rapporteringen. GDF Suez har estimert usikkerhet for utslippsfaktor fra november og desember til henholdsvis 2 og 2,6 prosent for kildestrøm 1 og 2,8 og 2,9 prosent for kildestrøm 2. Det er ikke rapportert usikkerhet for utslippsfaktorene beregnet for oktober. Videre er det ikke rapportert en samlet usikkerhet for de tre månedene for de enkelte fakkeltgasskildestrømmene. Det forutsetter vi gjøres i neste års rapportering.

Kildestrøm 3 (brenngass)

For brenngasstrømmen, kildestrøm 3, skal det i henhold til tillatelsen benyttes bedriftsspesifikk faktor ved beregning av det kvotepliktige utslippet for 2010. GDF Suez har hatt utslipp av brenngass i november og desember 2010.

Virksomheten har beregnet utslippsfaktor for kildestrøm 3 ved å benytte målinger fra online GC. Etter Klifs vurdering gir bruk av online GC, der gassammensetningen analyseres hvert 5.-8. minutt, det beste resultatet med hensyn til bestemmelse av utslippsfaktor.

Rapporten i vedlegg 7.1 viser dokumentasjon av førstegangskontrollen gjennomført av GCen på Gjøa. Ifølge rapporten består førstegangskontrollen av testene FAT (Factory Acceptance Test) og OSAT (Onsite Acceptance Test). Klif tar rapporten til etterretning.

Klif kan ikke se at GDF Suez har beregnet usikkerhet til utslippsfaktor for brenngass-kildestrømmen. Vi varsler om at GDF Suez Gjøa må beskrive og dokumentere usikkerheten i bedriftsspesifikke utslippsfaktorer til neste års rapportering, jf § 2-5 i klimavoteforskriften.

Ved beregning av det kvotepliktige utslippet for 2010 har GDF Suez benyttet en vektet årlig utslippsfaktor.

Kvotepliktig utslipp

GDF Suez' kvoterapportering for 2010 på Gjøa mangler:

dokumentasjon om hvordan usikkerheten til aktivitetsdata for diesel (kildestrøm 4) er fremkommet.

beregnet usikkerhet til utslippsfaktor for fakkalgass (kildestrøm 1 og 2) og brenngass (kildestrøm 3)

Klif finner likevel å kunne legge bedriftens rapporterte data til grunn ved beregning av bedriftens kvotepliktige klimagassutslipp.

Dette gir følgende kvotepliktige utslipp i 2010:

Kildestrømnr	Kildestrøm	Aktivitetsdata	Utslippsfaktor	Kvotepliktig utslipp
1	Fakkalgass (HP)	9 468 299 Sm ³	0,002524 tonn CO ₂ /Sm ³	23 895,15 tonn
2	Fakkalgass (LP)	2 566 479 Sm ³	0,005814 tonn CO ₂ /Sm ³	14 920,99 tonn
3	Brenngass	3 656 881 Sm ³	0,002429 tonn CO ₂ /Sm ³	8 884,03 tonn
4	Diesel	527 tonn	3,17 tonn CO ₂ /tonn	1 670,59 tonn
Totale kvotepliktige utslipp				49 371 tonn

For enkelte av dataene er det i beregningene benyttet flere desimaler enn det som fremkommer i ovennevnte tabell. Dette forklarer differansen i oppgitt utslipp med den summen en får ved å beregne utslippet basert på aktivitetsdata og utslippsfaktor i tabellen.

Klif påpeker at dersom virksomheten ved rapporteringen har gitt feilaktig opplysninger om forhold som kan påvirke utslippstallet, vil dette kunne føre til brudd på oppgjørspikten etter klimakvoteloven § 13. Dette vil igjen kunne gi grunnlag for ileggelse av overtredelsesgebyr tilsvarende 100 euro for hvert tonn rapporteringspliktig utslipp som det ikke leveres inn kvoter for, jf klimakvoteloven § 21.

3. Vedtak om godkjenning av kvotepliktige utslipp

Klif har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge til grunn innrapporterte utslippstall når kvoteplikten skal gjøres opp 30. april 2011. Bedriften har hatt et kvotepliktig utslipp på 49 371 tonn CO₂ i 2010. Vedtaket om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

4. Oppgjør av kvoteplikten

Innen 30. april 2011 må alle kvotepliktige virksomheter overføre det antall kvoter som svarer til virksomhetens kvotepliktige utslipp i 2010 til Statens oppgjørskonto i kvoteregisteret, jf. § 13 i klimakvoteloven. For GDF Suez innebærer dette at 49 371 kvoter skal overføres fra bedriftens driftskonto i kvoteregisteret til Statens oppgjørskonto. Vi har registrert bedriftens kvotepliktige utslippstall i kvoteregisteret. Se punkt 4.5.2 i kvoteregisterets brukermanual for mer informasjon. Brukermanualen kan lastes ned fra www.kvoteregister.no.

Tilgang til meny for innlevering av kvoter til oppgjør åpnes mandag 11. april 2011. Vi minner om at bedriftens driftskonto nå er tilknyttet en tilleggsrepresentant (AAR). Vedkommende person må godkjenne overføringen initiert av primær (PAR) eller sekundær kontorepresentant (SAR) innen oppgjørsfristen 30. april.

Vi gjør oppmerksom på at manglende overholdelse av oppgjørsfristen vil føre til at virksomheten ilegges et overtredelsesgebyr på 100 euro pr kvote som ikke er innlevert, jfr. klimakvoteloven § 21.

5. Gebyr

Klif's behandling og godkjenning av utslippsrapporten er omfattet av en gebyrordning, jf. § 5-5 i klimakvoteforskriften. Basert på vår ressursbruk i forbindelse med behandling og godkjenning av rapporten er det fastsatt en gebyrsats etter middels gebyrklasse. Bedriften skal derfor betale et gebyr på kr. 22 000,-.

Faktura vil bli ettersendt.

6. Klage

Vedtaket om godkjenning av rapport, herunder også fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Klif.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at godkjenningen av den kvotepliktige utslippsrapporten ikke skal legges til grunn ved oppgjør av kvoteplikten 30. april 2011.

Opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil vi kunne gi på forespørsel.

7. Oppsummering

Klif godkjenner GDF Suez rapport om kvotepliktige utslipp i 2010. Vedtaket er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

GDF Suez har følgende oppfølgingspunkter:

Dersom det skal trekkes fra nitrogen i fakkellgass, må det snarest søkes om endring av tillatelsen for de relevante kildestrømmene.

GDF Suez har hatt enkelte avvik fra rapporteringskravene i kvoteforskriften § 2-5. Siden GDF Suez kun har operert i tre måneder i 2010, tar Klif avvikene til etterretning, men vil understreke at til neste års rapportering må det rapporteres i henhold til forskriften. Vi viser også til veiledning til rapporteringen som finnes på våre nettsider, klif.no.

I neste års kvoterapport må GDF Suez:

redegjøre for om det har vært hendelser eller avvik som bidrar til

måleusikkerheten for fakkell kildestrømmene

dokumentere diesel lageret ved årets begynnelse og slutt, jf kvotetillatelsen datert 7. desember 2010

benytte informasjon fra de ulike lastene til å beregne tetthet i levert diesel. Eller benytte en fast verdi for tetthet på 855 kg/Sm^3 . Dersom fast verdi benyttes, må det legges til et bidrag i usikkerhetsbudsjettet på 0,5 prosent.

dokumentere hvordan usikkerheten til aktivitetsdata for diesel (kildestrøm 4) er fremkommet

dokumentere hvordan usikkerheten i utslippsfaktor i fakkellgass (kildestrøm 1 og 2) og brenngass (kildestrøm 3) er fremkommet

GDF Suez ilegges et gebyr på kr 22 000,- for vår behandling av utslippsrapporten.

Vedtaket om godkjenning av rapport og fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

Med hilsen

Trine Berntzen
prosjektleder

Mathilde Juel Lind
overingeniør

Kopi:

Oljedirektoratet v/Steinar Vervik, Postboks 600, 4003 Stavanger
Petroleumstilsynet, Postboks 599, 4003 Stavanger